



СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Головне слідче управління

вул. Володимирська, 33, м. Київ, 01601, факс (044) 279-66-31, тел. (044) 255-84-88
www.ssu.gov.ua e-mail: san@ssu.gov.ua Код ЄДРПОУ 00034074

ПОВІДОМЛЕННЯ про підозру

м. Київ

«13» лютого 2025 року

Старший слідчий 2 відділу 3 управління досудового розслідування Головного слідчого управління Служби безпеки України старший лейтенант юстиції Бугай Юлія Романівна, розглянувши матеріали досудового розслідування у кримінальному провадженні № 4202200000000383, відомості про яке 21.03.2022 внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ч. 5 ст. 111-1, ч. ч. 1, 2 ст. 438 Кримінального кодексу України (далі – КК України), та встановивши наявність достатніх доказів для повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України, відповідно до вимог ст. ст. 2, 9, 40, 42, 276-278 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України),

ПОВІДОМИВ:

Павленко Анні Василівні, 20 квітня 1977 року народження, уродженці селища Велетенське Білозерського району, Херсонської області, громадянці України, зареєстрованій за адресою: Херсонська обл., Білозерський р-н., с. Кізомис, вул. Касперівська, буд. 93, проживаючій на тимчасово окупованій території м. Генічеськ Херсонської області

про те, що вона підозрюється у вчиненні порушення законів та звичаїв війни за попередньою змовою групою осіб, передбачених міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, яке полягає в участі у примусовому переміщенні окупаючою державою шести неповнолітніх осіб у межах окупованої території, відповідальність за що передбачена ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України.

Так, з лютого 2014 року до цього часу триває міжнародний збройний конфлікт, викликаний збройною агресією Російської Федерації проти України та окупацією частини території України. У ході вказаного міжнародного збройного

конфлікту 24.02.2022 президент РФ оголосив початок так званої спеціальної військової операції, що полягала у здійсненні повномасштабного вторгнення Збройних сил Російської Федерації (далі – ЗС РФ), інших збройних формувань РФ та підконтрольних їм угруповань іррегулярних збройних формувань на територію України.

Унаслідок вторгнення територія Херсонської міської територіальної громади з 01.03.2022 по 11.11.2022 тимчасово окупувалась Російською Федерацією.¹

Водночас тимчасово окупована Російською Федерацією територія України (далі – тимчасово окупована територія) є невід’ємною частиною території України, на яку поширюється дія Конституції та законів України, а також міжнародних договорів, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України.²

Зокрема, згідно зі статтею 9 Конституції України чинні міжнародні договори, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.

До таких договорів належить Конвенція (IV) про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949 (далі – Конвенція (IV)), ратифікована Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 03.07.1954, а також Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12.08.1949, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) від 08.06.1977 (далі – Додатковий протокол I), ратифікований Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 18.08.1989 № 7960-XI.

Україна підтвердила свої зобов’язання за міжнародними договорами, укладеними Українською РСР до проголошення незалежності України.³

Чинні міжнародні договори України підлягають сумлінному дотриманню відповідно до норм міжнародного права.⁴

Згідно ст. 2 Конвенції (IV), вона застосовується до всіх випадків оголошеної війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між двома чи більше Високими Договірними Сторонами, навіть якщо одна з них не визнає стану війни, у тому числі до всіх випадків часткової або цілковитої окупації Високої Договірної Сторони, навіть якщо ця окупація не натрапляє на жодний збройний спротив.

При цьому, згідно ст. 47 Конвенції (IV) особи, що перебувають під захистом, які знаходяться на окупованій території не будуть у жодному разі та жодним чином позбавлені переваг цієї Конвенції у зв’язку з будь-якими змінами, запровадженими стосовно керівних установ чи управління цією територією внаслідок її окупації, або у зв’язку з будь-якою угодою, укладеною між владою

¹ Наказ Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих Територій України від 22.12.2022 № 309 «Про затвердження Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією», зареєстрований в міністерстві юстиції України 23.12.2022 за № 1668/39004.

² Ст.1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15.04.2014 № 1207-VII.

³ Стаття 6 Закону України «Про правонаступництво України» від 12.09.1991 № 1543-XII.

⁴ Ч. 1 ст. 15 Закону України «Про міжнародні договори України».

окупованої території та владою окупаційної держави, або у зв'язку з анексією окупаційною державою всієї або частини окупованої території.

Відповідно до ст. 49 Конвенції (IV) забороняється, незалежно від мотивів, здійснювати примусове індивідуальне чи масове переселення осіб, що перебувають під захистом, з окупованої території на територію окупаційної держави або на територію будь-якої іншої держави, незалежно від того, окупована вона чи ні.

Згідно із п. «а» ч. 4 ст. 85 Додаткового протоколу I розглядаються як серйозні порушення цього Протоколу дії, коли вони здійснюються навмисне й на порушення Конвенцій або цього Протоколу, а саме переміщення всього або частини населення окупованої території у межах цієї території на порушення статті 49 Четвертої конвенції.

Водночас, згідно ст. 147 Конвенції (IV), до серйозних порушень, серед іншого, належить нелегальна депортація чи переведення особи, що перебуває під захистом.

Статтею 77 Додаткового протоколу I визначено, що діти користуються особливою повагою і їм забезпечується захист від будь-якого роду непристойних посягань.

Згідно зі статтею 78 Додаткового протоколу I жодна сторона, що перебуває в конфлікті, не вживає заходів щодо евакуації дітей, крім як своїх власних громадян в іноземну державу, за винятком випадків, коли йдеться про тимчасову евакуацію, необхідну з невідкладних причин, пов'язану зі станом здоров'я чи лікуванням дітей або, якщо вони не перебувають на окупованій території, з їх безпекою. У разі, коли можуть бути знайдені батьки чи законні опікуни, вимагається їхня письмова згода на таку евакуацію. Будь-яка евакуація проводиться під спостереженням Держави-покровительки за погодженням із заінтересованими сторонами, тобто стороною, що здійснює евакуацію, стороною, що приймає дітей, і будь-якими сторонами, громадяни яких евакуюються.

З початку міжнародного збройного конфлікту політичним та військовим керівництвом РФ реалізовувалась політика щодо незаконного переміщення українських дітей окупованими територіями, а також депортації на територію РФ з метою подальшої зміни громадянства, інтеграції та асиміляції у російське суспільство, знищення української ідентичності.

Для досягнення цієї мети РФ, зокрема, спростила процедури отримання російського громадянства українськими дітьми.

Так, 09.03.2022 під час зустрічі з Уповноваженою Президента РФ з прав дитини Президент РФ доручив влаштувати українських дітей до російських родин та закликав змінити законодавство.

За результатами Президентом РФ видано указ 30.05.2022 № 330, яким внесені зміни до Указів від 24.04.2019 № 183 «Про визначення в гуманітарних цілях категорій осіб, що мають право звернутися із заявами для отримання громадянства РФ у спрощеному порядку» та від 29.04.2019 № 187 «Про окремі категорії іноземних громадян і осіб без громадянства, що мають право

звернутися із заявами для отримання громадянства РФ у спрощеному порядку». Цим документом спрощено процедуру отримання російського громадянства українськими дітьми, зокрема дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, з Донецької, Луганської, Запорізької та Херсонської областей. Указ уповноважив опікунів таких дітей або керівників закладів, у яких вони перебувають, подавати заяви про отримання громадянства Російської Федерації від імені цих дітей. Після отримання такого громадянства, у російському законодавстві відсутні юридичні перешкоди для влаштування таких дітей у російські сім'ї.

До примусового переміщення українських дітей окупаючою країною залучались, у тому числі, громадяни України, які перейшли працювати до утворених окупаційними органами влади закладів освіти.

Так, під час окупації Херсонщини, у серпні 2022 року громадяни України Павленко А.В., Супрун Ю.Ю. та Чепрасов В.М. влаштувались на посади відповідно керівника, заступника керівника та вихователя до утвореного окупаційною владою «государственного бюджетного образовательного учреждения среднего профессионального образования «Херсонское профессиональное училище №2» (далі – ГБОУ СПО «ХПУ №2»). Зазначена установа розпочала роботу у серпні 2022 року на базі українського закладу – державного навчального закладу «Вище професійне училище № 2 м. Херсона», код ЄДРПОУ: 02548245; місцезнаходження: 73034, Україна, Херсонська область, місто Херсон, Миколаївське шосе, будинок, 52 (далі – ДНЗ «ВПУ № 2 м. Херсона»), який в умовах окупації не припиняв своєї діяльності та з 01.09.2022 запровадив дистанційну форму організації освітнього процесу⁵.

Супрун Ю.Ю. раніше працювала у ДНЗ «ВПУ № 2 м. Херсона» на посаді соціального педагога та була звільнена із цього закладу 25.08.2022.

Видаючи себе за викладача зазначеного українського училища, Супрун Ю.Ю. 26.09.2022 отримала контроль над шістьма дітьми віком від 15 до 17 років, а саме:

- 1) (дитина-сирота);
- 2) (дитина-сирота);
- 3) (дитина-сирота);
- 4) (дитина, позбавлена батьківського піклування);
- 5) (дитина, позбавлена батьківського піклування);
- 6) (дитина, яка опинилась у складних життєвих обставинах).

Зазначених дітей їй було передано виконувачем обов'язків директора комунального закладу Херсонської обласної ради «Центр соціально-психологічної реабілітації дітей» Сагайдаком В.П. (код ЄДРПОУ: 24945662;

⁵ Пункт 1 наказу управління освіти Херсонської міської ради №51-г від 08.09.2022 «Про деякі питання організації освітнього процесу в 2022-2023 навчальному році на період дії воєнного стану»

місцезнаходження: село Степанівка, Херсонський район Херсонська область, вулиця Запорізька, будинок 4.

Після цього Супрун Ю.Ю. організувала зарахування зазначених шістьох неповнолітніх на навчання до ГБОУ СПО «ХПУ №2».

У цей час владою РФ із залученням органів влади, утворених на окупованих територіях, організовано заходи щодо примусового переміщення українських дітей на лівобережну частину Херсонської області, а надалі – до окупованої Автономної Республіки Крим (далі – АРК).

З метою надання вигляду законності зазначеного переміщення, а також введення в оману переміщуваних дітей, їх батьків та інших законних опікунів, окупаційною владою передчасно, та значно раніше, ніж на більшій частині лівобережжя, організовано канікули в учбових закладах чотирьох територіальних одиниць правобережної частини області та двох наближених до неї – лівобережної.

З метою реалізації цього рішення так званим виконуючим обов'язки міністра освіти і науки Херсонської області Поленіковою О.Б. видано наказ від 05.10.2022 № 335, яким у державних бюджетних освітніх закладах середньої загальної і середньої спеціальної освіти міста Херсона, Білозерському, Бериславському, Каховському, Снігурівському муніципальних округах, а також в Новокаховському міському окрузі встановлено канікули з 06 по 21 жовтня 2022 року, включно. Цим же наказом керівників учбових закладів зазначених територіальних одиниць зобов'язано організувати заходи із оздоровлення дітей.

У цей час Павленко А.В., Супрун Ю.Ю. та Чепрасов В.М. вступили у змову з невстановленими особами з числа представників окупаційної влади та іншими невстановленими досудовим розслідуванням особами, які у тому числі входять до політичного та військового керівництва РФ, щодо примусового переміщення дітей на територію АРК, та діяли як співвиконавці.

З цією метою вони наказали 06.10.2022 переліченим вище шістьом дітям зібрати особисті речі та повідомили їм про короткострокове, на час канікул, відправлення їх нібито для оздоровлення у дитячі табори в на території АРК. При цьому який висловився проти виїзду, Павленко А.В. пригрозила незаконним позбавленням волі у випадку непадкорення її розпорядженню.

Зранку 07.10.2022 Павленко А.В., Супрун Ю.Ю. та Чепрасов В.М. власними автомобілями відвезли усіх шістьох неповнолітніх до річки Дніпро у місті Херсоні. Після цього у супроводі Чепрасова В.М. дітей, разом із сотнями інших неповнолітніх, на плавальних засобах, наданих окупаційною владою, переправлено на лівий берег Херсонської області до річкового порту в м. Олешки Херсонської області. Звідти їх на автобусах доправлено в АРК, де розміщено у таборі «Дружба», що розташований за адресою: АР Крим, м. Євпаторія, вул. Маяковського, буд. 10.

Водночас підстав з міркувань безпеки або ж для надання медичної допомоги для примусового переміщення з міста Херсона зазначених дітей на той час не було. Таке переміщення організовано без згоди законних представників цих дітей (Центральна та Корабельна районні у м. Херсоні ради, Генічеська

Генічеська міська військова адміністрація Херсонської області, Каланчацька селищна рада Херсонської області).

Надалі указані діти упродовж приблизно шести місяців переміщались окупованою територією, навчались за освітніми програмами РФ, готувались до військової служби у збройних силах держави-окупанта, а також були примушені до зміни громадянства.

Лише за участі міжнародних, волонтерських організацій одну дитину повернуто в Україну () ще одна виїхала у Німеччину (). Доля решти чотирьох дітей () досі не відома.

Вчинивши зазначені дії, Павленко А.В. за попередньою змовою з Супрун Ю.Ю., Чепрасовим В.М. та іншими невстановленими особами з числа політичного та військового керівництва РФ, а також представників окупаційної влади вчинили порушення законів та звичаїв війни, що полягає у примусовому (без згоди законних представників), з використанням обману переміщенні неповнолітніх дітей окупованою територією.

Таким чином, Павленко А.В. підозрюється у вчиненні порушення законів та звичаїв війни за попередньою змовою групою осіб, а саме в іншому порушенні законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Зокрема, у порушенні вимог ст. 49 Конвенції (IV) про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949, ст. 78, п. а ч. 4 ст. 85 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12.08.1949, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) від 08.06.1977 щодо заборони примусового переміщення частини населення окупованої території у межах цієї території, тобто, у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України.

Старший слідчий 2 відділу 3 управління
досудового розслідування
Головного слідчого управління СБ України
старший лейтенант юстиції

Юлія БУГАЙ

«ПОГОДЖЕНО»

Прокурор у складі групи прокурорів
у кримінальному провадженні
№ 4202200000000000383 - прокурор
відділу процесуального керівництва
досудовим розслідуванням та
підтримання публічного обвинувачення
Департаменту захисту інтересів дітей
та протидії домашньому насильству
Офісу Генерального прокурора

Сергій ЗУЗАК

Одночасно, у відповідності до вимог ст.ст. 42, 277 КПК України роз'яснено, що підозрюваний має право:

1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють;

2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, передбачені цим Кодексом, а також отримати їх роз'яснення;

3) на першу вимогу мати захисника і побачення з ним до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту - мати такі побачення без обмеження їх кількості й тривалості; на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних дій; на відмову від захисника в будь-який момент кримінального провадження; на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави у випадках, передбачених цим Кодексом та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, в тому числі у зв'язку з відсутністю коштів на її оплату;

4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього, або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;

5) давати пояснення, показання з приводу підозри, в будь-який момент відмовитися їх давати;

6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;

7) у разі затримання або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою - негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування згідно з положеннями статті 213 цього Кодексу;

8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;

9) брати участь у проведенні процесуальних дій;

10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;

11) застосовувати з додержанням вимог цього Кодексу технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься (постановляється) вмотивована постанова (ухвала);

12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;

13) заявляти відводи;

14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування в порядку, передбаченому статтею 221 цього Кодексу, та вимагати відкриття матеріалів згідно зі статтею 290 цього Кодексу;

15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;

16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді в порядку, передбаченому цим Кодексом;

17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра не підтвердилася;

18) користуватися рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави.

Підозрюваний, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустріч з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Підозрюваний має також інші процесуальні права передбачені цим кодексом.

Підозрюваному вручається пам'ятка про його процесуальні права та обов'язки одночасно з їх повідомленням, особою, яка здійснює таке повідомлення.

Підозрюваний / _____ / _____

«__» год. «__» хвилини «__» _____ 2025 року

Про підозру мені повідомлено, повідомлення про підозру вручено, права підозрюваного оголошені та роз'яснені.

Підозрюваний / _____ / _____

«__» год. «__» хвилини «__» _____ 2025 року

Захисник: _____

Письмове повідомлення про підозру вручив:

**Старший слідчий 2 відділу 3 управління
досудового розслідування
Головного слідчого управління СБ України
старший лейтенант юстиції**

Юлія БУГАЙ